

Datum: 2022-06-27
Diarienummer: 2022-9863-2

Mottagare:
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm
Referens: Ju2022/01335

Straff för deltagande i en terroristorganisation (Ds 2022:6)

Säkerhetspolisen välkomnar förslagen i promemorian och ser att dessa skulle kunna ha stor effekt för att förebygga, förhindra och utreda deltagande i en terroristorganisation. Säkerhetspolisen ser samtidigt att förslagen kan få konsekvenser för myndighetens underrättelsearbete samt att de kan innebära kostnadsökningar för att hantera ett ökat antal förundersökningar.

Deltagandebrottets avgränsning

Den nya straffbestämmelsen avser deltagande i en terroristorganisation på ett sätt som är ägnat att främja, stärka eller understödja terroristorganisationen. Avgränsningen är väl avvägd men Säkerhetspolisen vill ändå lämna följande synpunkter.

I författningskommentaren (s. 147 f.) framgår att enbart närvara hos en terroristorganisation eller vid ett evenemang anordnat av organisationen inte utgör ett sådant aktivt deltagande som krävs enligt straffbestämmelsen.

Säkerhetspolisen vill i sammanhanget framhålla att t.ex. närvara vid ett evenemang skulle kunna ske på ett sådant sätt att det är aktivt och därmed främjar organisationen. För att inte göra det straffbara området för snävt bör det i författningskommentaren förtydligas att även ett sådant deltagande under vissa omständigheter kan vara straffbart. Jämför vad som skrivits angående förslag till straffbestämmelse för organiserad rasism (SOU 2021:27 s. 282 f.). Där framgår det att även om graden av aktivitet är låg i de fall där någon t.ex. uttrycker sin tillhörighet genom att gå med i en av organisationen anordnad demonstration, kan en sådan gärning beroende på sammanhanget ändå anses bidra till att främja, stärka eller understödja organisationen. Detsamma bör gälla när någon närvarar vid ett evenemang som anordnas av en terroristorganisation.

Användningen av utredningsverktyg

Säkerhetspolisen är positiv till en kriminalisering av deltagande i en terroristorganisation. Som framgår i promemorian kan ett utvidgat straffansvar dock inverka negativt på Säkerhetspolisens underrättelsearbete. Säkerhetspolisens tillgång till tips och annan information som rör planerad brottslighet kan därmed minska. En utökad kriminalisering kan alltså innebära en försämrad möjlighet för Säkerhetspolisen att bedriva underrättelsearbete. För att kompensera för en sådan försämring är användningen av preventiva tvångsmedel¹ och inhämtning av uppgifter enligt inhämtningslagen² avgörande.

Säkerhetspolisen välkomnar utredningens bedömningar och förslag som bl.a. innebär att preventiva tvångsmedel och inhämtning av uppgifter enligt inhämtningslagen kommer att få användas vid grovt brott. Mot bakgrund av de negativa konsekvenser som en kriminalisering kan få för Säkerhetspolisens underrättelsearbete är det nödvändigt att framöver överväga om dessa

¹ Lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott.

² Lagen (2012:278) om inhämtning av uppgifter om elektronisk kommunikation i de brottsbekämpande myndigheternas underrättelseverksamhet.

Datum: 2022-06-27

Diarienummer: 2022-9863-2

tvångsmedel även bör göras tillgängliga vid brott av normalgraden. Personer som ägnar sig åt terrorismrelaterad verksamhet kan, särskilt när det gäller större nätverk, ha ett högt säkerhetsmedvetande. Det rör sig alltså om svårutredd brottslighet som också är svår att upptäcka. Inte sällan kan användningen av preventiva tvångsmedel och inhämtning enligt inhämtningslagen var avgörande för att förebygga, förhindra och upptäcka sådan brottslighet.

Konsekvenser

I promemorian görs bedömningen att förslagen förväntas kräva ökad kapacitet och medföra ökade kostnader för Säkerhetspolisen. Kostnadsökningarna bedöms samtidigt i nuläget kunna hanteras inom myndighetens befintliga anslag.

Som framgår av promemorian bedömer Säkerhetspolisen att lagstiftningen kommer kunna leda till ett ökat antal förundersökningar vilket kommer kräva ökad inhämtnings-, bearbetnings-, analys och utredningskapacitet. Utöver egeninitierat brottsbekämpande arbete kommer med stor sannolikhet även begäran om rättslig hjälp att öka om lagstiftningen införs. Säkerhetspolisen delar inte bedömningen i promemorian att kostnadsökningarna i nuläget kan hanteras inom befintliga anslag. Förslagen beräknas innebära en kostnadsökning med 40 miljoner kronor fördelat över hela ansvarskedjan inom myndigheten. I nuläget är det svårt att närmare ange hur stor den förväntade kostnadsökningen kommer att bli i slutändan. Om Säkerhetspolisen inte tillskjuts någon extra resurs med anledning av den utökade kriminaliseringen kan det få konsekvenser för övriga prioriterade uppgifter som ligger inom Säkerhetspolisens uppdrag.

Detta remissyttrande har beslutats av säkerhetspolischefen Charlotte von Essen. Verksjuristen Fredrik Sjöberg har varit föredragande.